

ಅಧ್ಯಾಯ ೮ ಭಾರತೀಯ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ತಾಳ ಅಥವಾ ತಳಂ ಮತ್ತು ರಾಗ ಅಥವಾ ರಾಗಂ

0680CH08

ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ತಾಳ

ದಾದ್ರಾ ತಾಳ

Matra: 6
Vibhag: 2

Tali: on 1 matra
Khali: on 4 matra

Taal signs	X			0		
Matra	1	2	3	4	5	6
Bols	Dha	Dhin	Na	Dha	Tu	Na

ಉದ್ದೇಶ:
ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ
ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ರಾಗ
ಮತ್ತು ತಾಳದ
ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಅರ್ಥ
ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ.

ಕೇರವಾ/ಕೆಹರ್ವಾ ತಾಳ

Matra: 8
Vibhag: 2

Tali: on 1 matra
Khali: on 5 matra

Taal signs	X				0			
Matra	1	2	3	4	5	6	7	8
Bols	Dha	Ge	Na	Ti	Na	Ka	Dhin	Na

ತಿನ ತಾಲ್

Matra: 16
Vibhag: 4

Tali: on 1, 5, 13 matra
Khali: on 9 matra

Taal signs	X				2				0				3			
Matra	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Bols	dha	dhin	dhin	dha	dha	dhin	dhin	dha	dha	tin	tin	ta	ta	dhin	dhin	dha

ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತೆ

ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿ ಸಂಗೀತದ ತಾಳ
ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ, ಮೊದಲ
ಮಾತ್ರೆಯನ್ನಯ ಸ್ಯಾಮ್ ಎಂದು
ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತೆ

ಮೃದಂಗ ವಾದಕ ಸಂಗೀತಾ ಕಲಾನಿಧಿ ಮತ್ತು ಪದ್ಮಭೂಷಣ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕೃತ ಪಾಲ್ಘಾಟ್ ಮಣಿ ಅಯ್ಯರ್ ಅವರು ೧೦ ವರ್ಷದವರಿದ್ದಾಗ ತಮ್ಮ ಮೊದಲ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಅವರು ತಂಜಾವೂರು ಶ್ರೀ ವೈದ್ಯನಾಥ ಅಯ್ಯರ್ ಅವರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದರು. ಮಣಿ ಅಯ್ಯರ್ ಅವರು ಕೇವಲ ಲಯಬದ್ಧ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ನೀಡುವ ಬದಲು ಮೃದಂಗದ ಮೇಲಿನ ಸಂಗೀತ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಬೆಂಬಲಿಸುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಕಾಲದ ಅನೇಕ ಪ್ರಮುಖ ಕಲಾವಿದರೊಂದಿಗೆ ಇದ್ದರು. ಅವರ ಅಭಿಮಾನಿಗಳು ಅವರ ಧಾನಿ ಆವರ್ತನಗಳನ್ನು (ಸೋಲೋಗಳು) ಆನಂದಿಸಿದರು. ಅವರ ಅನೇಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಜನಪ್ರಿಯ ಪ್ರದರ್ಶಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ತಾಳಂ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ, ಬಡಿತವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತಾಳಂ ಅನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ ತಾಳವು ನಿಗದಿತ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಬಡಿತಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪುನರಾವರ್ತಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ತಾಳಂ ಚಕ್ರ ಅಥವಾ ಆವರ್ತನಂ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ತಾಳದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಅಂಗಮ್ ಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮೂರು ಅಂಗಗಳು ಹೀಗಿವೆ:

ಲಘು—ಇದು ಚಪ್ಪಾಳೆ, ನಂತರ ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಎಣಿಸುವುದು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಇದು ೩, ೪, ೫, ೭ ಅಥವಾ ೯ ಬಡಿತಗಳಾಗಿರಬಹುದು. ಇದನ್ನು ಹೀಗೆ ಕೇಳಿ ನೀಡಿದ ಬಡಿತಗಳಂತೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ (ಉಪಸ್ಥಿಪ್ತ ಆಗಿ).

ಲಘು ಮೂರು ಬಡಿತಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಾಗ, ನಾವು ಅದನ್ನು ತಿಶ್ರಾ ಜಾತಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ.

ಲಘು ನಾಲ್ಕು ಬಡಿತಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಾಗ, ನಾವು ಅದನ್ನು ಚತುರಶ್ರ ಜಾತಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ.

ಲಘು ಐದು ಬಡಿತಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಾಗ, ನಾವು ಅದನ್ನು ಖಂಡಾ ಜಾತಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ.

ಲಘು ಏಳು ಬಡಿತಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಾಗ, ನಾವು ಅದನ್ನು ಮಿಶ್ರ ಜಾತಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ.

ಲಘು ಒಂಬತ್ತು ಬಡಿತಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಾಗ, ನಾವು ಅದನ್ನು ಸಂಕೀರ್ಣ ಜಾತಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ.

ಧೃತಮ್—ಇದು ಒಟ್ಟು ೨ ಬಡಿತಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ, ಒಂದು ಚಪ್ಪಾಳೆ, ಮತ್ತೊಂದು ಕೈ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಕೈ ಬೀಸುವುದು. ಇದನ್ನು ೦ ಎಂದು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ/ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಅನುಧೃತಂ—ಇದು ಒಂದು ಬಡಿತವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೊಂದಿದರಿಂದ ಅದು ಕೇವಲ ಚಪ್ಪಾಳೆ ಬಡಿತವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಮತ್ತು ಇದು ೮ ಎಂದು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಮೇಲಿನ ಎರಡಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಇದನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

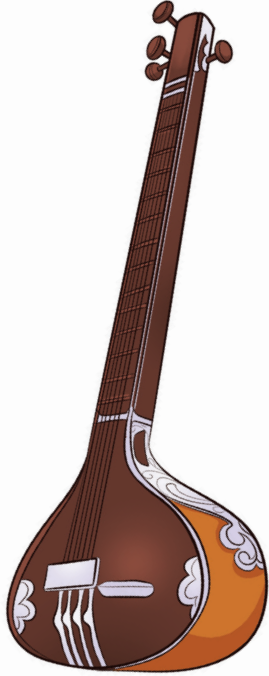
ಲಘು ಮತ್ತು ಧೃತವನ್ನು ತಾಳದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡೋಣ.

ರೂಪಕ ತಾಳಂ—ಈ ತಾಳದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಧೃತಮ್ ಇದೆ, ನಂತರ ಒಂದು ಲಘು ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಚತುರಶ್ರ ಜಾತಿ ರೂಪಕ ತಾಳವು ಆರು ಬಡಿತಗಳ ಚಕ್ರವಾಗಿದೆ (೪ + ೨). ಇದನ್ನು ೦|೪ ಎಂದು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಆದಿ ತಲಾಮ್ —ಈ ತಾಳವು ಒಂದು ಲಘು ಮತ್ತು ನಂತರ ಎರಡು ಧೃತಮ್‌ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದು ಎಂಟು ಬಡಿತಗಳ ಚಕ್ರವಾಗಿದೆ (೪ + ೨ + ೨). ಆದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ |೪ ೦ ೦.

ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕ ಪದಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಪದ	ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿ ಸಂಗೀತ ಪದ
ರಾಗಂ	ರಾಗ
ಆರೋಹಣಂ	ಆರೋಹ
ಅವರೋಹಣಂ	ಅರೋಹ
ಗಮಕಂ	ಗಮಕ್
ಲಯಂ	ಲಯ

ಭಾರತೀಯ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ರಾಗಗಳು

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತದ ಎರಡು ವಿಭಿನ್ನ ಶೈಲಿಗಳಿವೆ - ಕರ್ನಾಟಕ ಅಥವಾ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತ, ಮತ್ತು ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿ ಅಥವಾ ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶೈಲಿಯ ಸ್ವರಗಳನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತವು ವೀಣೆ, ಪಿಟೀಲು, ಕೊಳಲು, ನಾದಸ್ವರಂ, ಮೃದಂಗ, ಘಟಂ, ಕಂಜಿರಾ ಮತ್ತು ಮೊರ್ಸಿಂಗ್ ನಂತಹ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತದೆ. ರಚನೆಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತ, ತೆಲುಗು, ಕನ್ನಡ, ಮಲಯಾಳಂ ಮತ್ತು ತಮಿಳು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿ ಸಂಗೀತವು ತಾನ್ಪೂರ್, ಸಿತಾರ್, ಸರೋಡ್, ಸಾರಂಗಿ, ಸಂತೂರ್, ತಬಲಾ ಮತ್ತು ಪಖ್ವಾಜ್ ನಂತಹ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತದೆ. ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಿಂದಿ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಬ್ರಿಜ್ಜಾಷಾ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಾಗ ಮತ್ತು ತಾಳದ ಬಗ್ಗೆ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ವೀಡಿಯೋಗಳನ್ನು [ವೀಕ್ಷಿಸಿ](#).

ರಾಗವು ಒಂದು ಮಾಪಕವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಾಪಕವು ಏರುವ (ಆರೋಹಣ) ಮತ್ತು ಇಳಿಯುವ (ಅವರೋಹಣ) ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸ್ವರಗಳನ್ನು (ಸ್ವರಗಳು) ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಸ್ವರಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ! ಸ್ಟೇಲ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವರಗಳು ರಾಗಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತವೆ.

ಸಂಕೇತ ಯೋಜನೆ

ಸ್ವರಗಳನ್ನು ಉನ್ನತ ಆಕ್ಟೇವ್ (ತಾರ್ ಸಪ್ತಕ್) ನಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವಾಗ, ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ಸ ಈ ರೀತಿಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚುಕ್ಕೆಯಿಂದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಳಗಿನ ಆಕ್ಟೇವ್ (ಮಂದ್ರ ಸಪ್ತಕ್) ನಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವರಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಈ ನಿ ರೀತಿಯ ಚುಕ್ಕೆಯಿಂದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮಧ್ಯದ ಆಕ್ಟೇವ್ (ಮಧ್ಯ ಸಪ್ತಕ್) ನಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವರಗಳನ್ನು ಸ ಈ ರೀತಿಯ ಸ್ವರದಿಂದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ರಾಗದ ಜಾತಿಗಳು

ರಾಗಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸ್ವರಗಳಿಗೆ ಬಳಸುವ ಮತ್ತೊಂದು ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕ ಪರಿಭಾಷೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯೋಣ. ಒಂದು ರಾಗವು ಐದು ಸ್ವರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಔದವ್ ಜಾತಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ರಾಗವು ಆರು ಸ್ವರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಶಾದವ್ ಜಾತಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ರಾಗವು ಏಳು ಸ್ವರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಜಾತಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆ ೧: ರಾಗ ಭೂಪ

ಭೂಪ್ ರಾಗವು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸ್ವರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ:

ಆರೋಹ/ಅರೋಹಣ: ಸ ರೆ ಗ ಪ ದ ಸ
ಅವರೋಹ / ಅವರೋಹಣ: ಸೆ ದ ಪ ಗ ರೆ ಸ

ಹಂಸಧ್ವನಿ ರಾಗವು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸ್ವರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ:

ಆರೋಹ/ಅರೋಹಣ: ಸ ರಿ ಗ ಪ ನಿ ಸ
ಅವರೋಹ / ಅವರೋಹಣ: ಸೆ ನಿ ಪ ಗ ರಿ ಸ

ನೀವು ಗಮಕಗಳನ್ನು (ಅಲಂಕಾರಗಳು) ಬಳಸಿ, ಕೆಲವು ಸ್ವರಗಳನ್ನು ಪುನರಾವರ್ತಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳನ್ನು ನುಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮಾಪಕವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದರೆ, ಅದು ರಾಗವಾಗಬಹುದು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಗವನ್ನು ಪ್ರಮುಖ ಸ್ವರಗಳು ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ರಾಗ ಎಂದರೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಣ್ಣ ಹಚ್ಚುವುದು ಎಂದರ್ಥ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಗವು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ರಸ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ರಾಗಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಮನಸ್ವಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ರಾಗ ಮತ್ತು ರಸದ ವೀಡಿಯೋವನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿ!

ಭಾರತೀಯ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ, ಸಂಯೋಜನೆಯು ರಾಗ (ಮೆಲೋಡಿ), ತಾಳ (ರಿತಮ್) ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ (ಯಾವುದಾದರೂ ಇದ್ದರೆ) ನಂತಹ ಸಂಗೀತ ಅಂಶಗಳ

ರಚನಾತ್ಮಕ ಜೋಡಣೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾರತೀಯ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿನ ಸಂಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಬಂದೀಶ್ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಕೃತಿಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆ ೨: ರಾಗ ಬಿಲಾವಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಸ್ವರಮಾಲಿಕಾ ಕಲಿಯುವುದು

ಸರ್ಗಮ್ (ಸ್ವರಗಳಲ್ಲಿ) ಹಾಡುವ ಸಂಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸ್ವರಮಾಲಿಕಾ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ವಿವಿಧ ರಾಗಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸ್ವರಮಾಲಿಕಾವನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಬಹುದು. ತೀನ್ತಾಲ್ ಗೆ ಹೊಂದಿಸಲಾದ ಬಿಲಾವಲ್ ರಾಗದ ಸ್ವರಮಾಲಿಕಾವನ್ನು ಕೇಳಿ.

Swaramalika

Raga: Bilawal

Tala: Teentaal

Composer: Traditional

Aroha: S R G M P D N S

Avaroha: S N D P M G R S

Sthayi

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
S	P	M	G	R	G	R	S	S	R	S	N	D	N	S	-
S	G	R	M	G	P	M	G	G	M	P	M	G	R	S	-

Antara

P	Ś	N	D	P	M	P	D	N	-	Ś	-	Ṛ	Ṛ	Ś	Ś
Ś	Ṛ	Ḡ	Ṛ	Ś	N	D	P	Ś	N	D	P	M	G	R	S

ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕ ಪದ

ಯಮನ್ ರಾಗದ ಪ್ರಧಾನ ಮನಸ್ವಿತಿ ಶೃಂಗಾರ ಅಥವಾ ಪ್ರೀತಿ. ಈ ರಾಗದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜನಪ್ರಿಯ ಚಲನಚಿತ್ರ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ! ಈ ರಾಗವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ಕೆಲವು ಜನಪ್ರಿಯ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಮತ್ತು ಹುಡುಕಿ. ಅವುಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಿರಿ ಮತ್ತು ಹಾಡಿ.

ಚಟುವಟಿಕೆ ೨: ರಾಗ ಯಮನನಲ್ಲಿ ಬಂದಿಷ್ ಕಲಿಯುವುದು

ಯಮನ್ ರಾಗದಲ್ಲಿ ಬಂದಿಷ್ ಕಲಿಯಲು ಈ ವೀಡಿಯೋವನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿ.
ಯಮನ್ ರಾಗದಲ್ಲಿ ಆರೋಹ ಅಥವಾ ಆರೋಹಣ ಸ್ವರಗಳೆಂದರೆ, ನಿ ರೆ ಗ ಮ ದ ನಿ ಸ .
ಅವರೋಹ ಅಥವಾ ಇಳಿಯುವ ಸ್ವರಗಳು ರಾಗ ಯಮನ್, ಸ ನಿ ದ ಪ ಮ ಗ ರೆ ಸ .
ನೀವು ಈ ಹಿಂದೆ ಹಾಡಿದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮ ಗಿಂತ ಈ ಮ ಹೆಚ್ಚು ಎತ್ತರ(ತಾರ ಸಪ್ತಕದಲ್ಲಿದೆ) ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ. ಒಂದೇ ಸ್ವರದ ಈ ಸಣ್ಣ ಬದಲಾವಣೆಯು ಹಾಡಿನ ಭಾವ/ಮನಸ್ವಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತದೆ!
ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕೊಳಲು ನುಡಿಸುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ವೃಂದಾವನದ ಗೋಪಿಕರು ಅದರ ರಾಗಕ್ಕೆ ನೃತ್ಯ ಮಾಡುವುದನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ.

ಯಮನ್ ರಾಗ

ಛೋಟಾ ಖಯಾಲ್ - ಕನ್ಠಾ ಕೊಳಲು

ಸ್ಥಾಯಿ

ಆಜ್ ಬಜಾಲಿ ಕಾನ್ಠಾ ಬಾನ್ಸರಿ

ಮೊಹಾ ಲಾಯಿ ಸಾಗರಿ ಬ್ರಿಜ ನಾರಿ ಪ್ಯಾರಿ

ಚರಣ

ವೃಂದಾವನ ಕಿ ಕುಂಜ ಗಲಿನಾ ಮೈ ಸಂಗ ಬ್ರಿಖಾಭಾನಾ ದುಲಾರಿ ಪ್ಯಾರಿ

ತಿನ ತಾಲ್

Sthayi

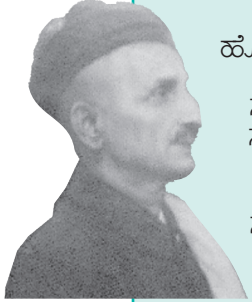
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
X				2				0				3			
						P	PM	GR	SN	D	N	R	GM	P	M
						Aa	ja	Ba	ja	ii	Ka	nha	Ban	-	su
P	-	R	R	G	-	P	PM	G	R	S	N	R	GM	P	M
ri	-	-	-	-	-	Aa	ja	Ba	ja	ii	Ka	nha	Ban	-	su
P	-	R	R	G	P	M	D	P	-	M	M	G	-	PM	GR
ri	-	-	-	-	Mo	ha	la	yi	-	Sa	ga	ri	-	Bri	ja
R	G	R	S	-	S										
Naa	-	ri	Pya	-	ri										

Antara

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
X				2				0				3			
									P	-S	S	S	S	S	-
									-	Brin	-da	-	va	na	ki
-	ND	N	R	N	ND	P	-	-	M	DN	S	S	S	S	-
-	Kun	ja	Ga	li	na	mei	-	-	Brin	da	-	va	na	ki	-
-	ND	N	R	N	ND	P	-	-	M	D	M	DN	RN	N	ND
-	kun	ja	Ga	li	na	mei	-	-	San	ga	Li	ye	--	Bri	kha
P	-	R	R	RG	PR	P	PM								
bha	-	na	Du	la-	ri	Aa	ja								

ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತೆ

ಪಂಡಿತ್ ವಿಷ್ಣು ನಾರಾಯಣ್ ಭಟ್ಟಂಡೆ ಅವರು ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಸ್ವರಸಂಕೇತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದರು. ಅವರು ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವಕೀಲರಾಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಸ್ಮರಣೆ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಸಂಗೀತಗಾರರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಅವರಿಂದ ಸಂಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಅವರು ಇಡೀ ದೇಶವನ್ನು ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿದರು. ಅನೇಕ ಹಾರ್ಮೋನಿಗಳ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ಅವರು ಅನೇಕ ವಿಭಿನ್ನ ಸಂಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಅವರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ಸ್ವರಸಂಕೇತದ ಪುಸ್ತಕ ಅವುಗಳನ್ನು ಕ್ರಾಮಿಕ್ ಪುಸ್ತಕ ಮಾಲಿಕಾದಲ್ಲಿ (ಆರು ಭಾಗಗಳು) ದಾಖಲಿಸಿದರು.

ಯಮನ್ ರಾಗದಲ್ಲಿ ಗುರುವಿನ ಕುರಿತಾದ ಬಂದಿಷ ಕಲಿಯಿರಿ (ಕ್ರಾಮಿಕ್ ಪುಸ್ತಕ ಮಾಲಿಕಾ - ಭಾಗ ೧)

ಸ್ಥಾಯಿ
 ಗುರು ಬಿನ್ ಕೈಸೆ ಗುಣ್ ಗಾಯೆ, ಗುರು ನಾ ಮಾನೆ ತೋ ಗುಣ್ ನಹೀ ಆಯೆ ಗನಿಯನ್ ಮೇ ವೇ ಗುಣಿ ಕಹಾವೆ
ಚರಣ
 ಮಾನೇ ತೋ ರಿಝಾವೆ ಸಬ್ಯೊ ಚರಣ್ ಗಹೆ ಸಾದಿಕನ್ ಕೆ ಜಬ್ ಆವೆ
 ಅಚ್ಚಲ್ ತಾಲ್ ಸುರ್
ತಾಲ - ತಿನತಾಲ್.

*ಸ ಎಂಬುದು ಪದದ ವಿಸ್ತರಣೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.
 *- ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿ ಸಂಗೀತ ಸಂಕೇತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವರದ ವಿಸ್ತರಣೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

Sthayi

Antara

Dha dhin dhin dha	Dha dhin dhin dha	Dha tin tin taa	Ta dhin dhin dha
		P P N D Gu ru bi na	P D P - Kai - Se -
M R M M Gu na gaa -	P - - - Ye - - -	P N D P Gu ru naa maa	- M G R ne to -
G R GMP R Gu n naa hee	S R S - Aa - ye -	S S R R Gu nee ya n	G M M - mey - vey -
P P - N Gu ni - ka	M D P - Ha - ve -		

		P - P M Maa - ne -	G - R - To - Ri -
G P S D Jha - vey -	S S S S Sa ba ko -	S S G R Ch r n Ga	S R S - hey - Saa -
N D S S di - ka na	N N M P Ke - Ja b	P G P - Aa - ve -	G R S S A ch pa l
SR GG PD NS Ta - - la	ND PM GR SS - - - sur		

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತದ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳು

ತ್ಯಾಗರಾಜ, ಮುತ್ತುಸ್ವಾಮಿ ದೀಕ್ಷಿತರ್ ಮತ್ತು ಶ್ಯಾಮ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಅವರನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತದ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತದ ಪ್ರವರ್ತಕ ಸಂಯೋಜಕರು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ತ್ಯಾಗರಾಜರವರು-ಮುದ್ರೆ (ಅಂಕಿತ ನಾಮ/ಪದ), ಮುತ್ತುಸ್ವಾಮಿ ದೀಕ್ಷಿತರ್ ಅವರದು ಗುರುಗುಹಾ ಮತ್ತು ಶ್ಯಾಮ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಅವರದು ಶ್ಯಾಮ ಕೃಷ್ಣ. ತ್ಯಾಗರಾಜರ ಹಾಡುಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ರಾಮನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಮುತ್ತುಸ್ವಾಮಿ ದೀಕ್ಷಿತರು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹಾಡಿದರು. ಶ್ಯಾಮ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಕಾಮಾಕ್ಷಿ ದೇವಿಯ ಮೇಲೆ ವಿದ್ವತ್ಪೂರ್ಣ ರಚನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು.

ಚಟುವಟಿಕೆ ೪: ರಾಗ ಕಲ್ಯಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಗೀತಂ ಕಲಿಯುವುದು:

ರಾಗ ಕಲ್ಯಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಗೀತೆಯ ಸ್ವರಗಳು (ಸ್ವರಸಂಕೇತಗಳು) ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು (ಪಠ್ಯ) ಕಲಿಯಲು ಆಡಿಯೋವನ್ನು ಆಲಿಸಿ. ಗೀತೆಯು ಕರ್ನಾಟಕ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ದೇವರು ಅಥವಾ ದೇವತೆಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಗೀತೆಯನ್ನು ಕಲ್ಯಾಣಿ ರಾಗದಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ತ್ರಿಪುಟ ತಾಳಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಸಲಾಗಿದೆ. ತ್ರಿಪುಟ ತಾಳವು ಏಳು ಬಡಿತಗಳ ಲಯಬದ್ಧ ತಾಳ ಚಕ್ರವಾಗಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ೩ + ೨ + ೨ ಎಂದು ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಲ್ಯಾಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವರಸಂಕೇತಗಳು ಶಂಕರಾಭರಣಂನಲ್ಲಿನ ಸ್ವರಸಂಕೇತಗಳಂತೆಯೇ ಇವೆ, ಮ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ. ಕಲ್ಯಾಣಿಯಲ್ಲಿ, ಮ ತಾರಸಪ್ತಕದಲ್ಲಿದೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯ

ಕಮಲಾ ಜಾಡಲ
 ವಿಮಲಾ ಸುನಯನ
 ಕರಿವರದ ಕರುಣಾಂಬುದೈ
 ಕರುಣಾ ಸಾರದೆ ಕಮಲಕಾಂತ
 ಕೇಶಿ ನರಕಾಸುರ ವಿಭೇದನ
 ವರದ ವೇಲಾಪುರ ಸುರೋತ್ತಮ
 ಕರುಣಾ ಶಾರದಾ ಕಮಲಾಕಾಂತ

ಈ ಹಾಡು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ರಕ್ಷಕನಾದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಇದೆ.

Kamalajaadala

Ragam: Kalyani
 Tala: Triputa
 Composer: Purandaradasa
 Arohanam: S R₂ G₃ M₂ P D₂ N₃ S
 Avarohanam: S N₃ D₂ P M₂ G₃ R₂ S

Ś	Ś	Ś	N	D	N	Ś
Ka	ma	la	jaa		da	la
N	D	P	D	P	M	P
Vi	ma	la	Su	na	ya	na
G	M	P	P	D	D	N
Ka	ri	va	ra	da	Ka	ru
D	P	M	P	G	R	S
naam		bu	dhe			
Ḍ	Ṇ	Ḍ	G	R	G	,
Ka	ru	na	Sha	ra	dhe	
M	P	,	M	G	R	S
Ka	ma		laa			
R	,	,	S	,	S	,
kaan			ta			
G	M	P	M	P	D	P
Ke		shi	Na	ra	kaa	
N	D	P	D	P	M	P
su	ra	Vi	bhe		da	na
G	M	P	P	D	D	N
Va	ra	da	Ve		laa	
D	P	M	P	G	R	S
pu	ra	Su	ro		tta	ma
Ḍ	Ṇ	Ḍ	G	R	G	,
Ka	ru	na	Sha	ra	dhe	
M	P	,	M	G	R	S
Ka	ma		laa			
R	,	,	S	,	S	,
kaan			ta			

ಈ ಹಾಡು ಅವರ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಮತ್ತು ವೈಭವವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ.

ಹಾಡುವ ತಂತ್ರಗಳು

ಗಮಕಗಳು ಸಂಗೀತಗಾರರು ತಮ್ಮ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಸುಂದರವಾಗಿ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೊಳಿಸಲು ಬಳಸುವ ವಿಶೇಷ ಅಲಂಕಾರಗಳಾಗಿವೆ. ಸ್ವರ ಪಿಚ್ ಅನ್ನು ಮುಂದಿನ ಸ್ವರ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಗೆಲ್ಲೆಡಿಂಗ್ ಮೂಲಕ ಮಾಡ್ಯುಲೇಟ್ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ರಾಗ ಕಲ್ಯಾಣಿಯ ಕೆಲವು ಗಾಯನ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ.

1.

Ś	N	D	P	M	G	R	S
S	,	,	,	S	,	,	,
G	R	S	Ṃ	S	R	G	M
S	R	G	M	P	D	N	Ś

2.

Ś	N	D	P	M	G	R	S
S	,	,	,	S	,	,	,
G	R	S	Ṃ	S	S	Ṃ	S
S	Ṃ	S	R	G	M	P	M
G	R	S	Ṃ	S	R	G	M
S	R	G	M	P	D	N	Ś

3.

Ś	N	D	P	M	G	R	S
S	,	,	,	S	,	,	,
G	R	S	Ṃ	ḍ	Ṃ	S	Ṃ
S	Ṃ	S	R	G	M	P	M
G	R	S	Ṃ	S	S	Ṃ	S
S	Ṃ	S	R	G	M	P	M
G	R	S	Ṃ	S	R	G	M
S	R	G	M	P	D	N	Ś

4.

Ś	N	D	P	M	G	R	S
S	,	,	,	S	,	,	,
G	R	S	Ṃ	ḍ	P	ḍ	Ṃ
S	Ṃ	S	R	G	M	P	M
G	R	S	Ṃ	ḍ	Ṃ	S	Ṃ
S	Ṃ	S	R	G	M	P	M
G	R	S	Ṃ	S	S	Ṃ	S
S	Ṃ	S	R	G	M	P	M
G	R	S	Ṃ	S	R	G	M
S	R	G	M	P	D	N	Ś

